

власного досвіду та досвіду інших осіб, собі подібних та самих людей. Якщо прийняти це зауваження, то штучний інтелект ніяк не може бути об'єктом, щодо якого укладаються угоди між людьми.

Література

1. Залєвський С.В. Правосуб'єктність штучного інтелекту в сфері права інтелектуальної власності: цивільно-правові проблеми. International scientific e-journal ЛОГОС. ONLINE, 15.12.2020. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.51.html>

2. Кошелєва К.О. Проблема надання правосуб'єктності штучному інтелекту. *Юридичний бюлетень*. 2019. Вип. 11. Ч. 1. URL: http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/11/part_1/9.pdf

УДК 347.9(043.2)

Устименко О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Падун Р.В., к.ю.н.

АНАЛІЗ ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ТА ПІДХОДІВ ДО ЇХ КЛАСИФІКАЦІЇ

Одним з важливих питань цивільного процесуального регулювання є система принципів цивільного процесуального права. З приводу їх класифікації в юридичній літературі не існує єдиної думки. Тому, вважаю за необхідне приділити увагу огляду різних думок з питань класифікації принципів цивільного процесуального права.

Принципи права за своїм значенням прийнято визначати основоположними началами. Принципи визначають самостійність галузі права нарівні з предметом і методом правового регулювання, вони виражають сутність конкретної галузі права. На базі основних принципів відбувається побудова всіх інших норм, інститутів, які не можуть їм суперечити [1, с. 4]. Принцип права як керівна ідея, основоположне начало відрізняється від наукових і філософських принципів тим, що вимагає закріплення в нормах права, бо потребує спеціального захисту, забезпеченого силою державного примусу. Принцип цивільного процесуального права є одночасно тією ідеєю, яка сформувалася в результаті наукового, професійного та масового уявлення про ідеальну модель правосуддя, нормативно керівним началом цивільного процесуального регулювання суспільних відносин.

Якщо звернутися до думки вчених, то принципи цивільного

процесуального права являють собою історичні категорії, вироблені протягом тривалого розвитку громадянського процесу. В цьому сенсі вони є елементом людської культури, цінностями ідеологічного порядку, такими як поділ влади, правова держава, громадянське суспільство, рівність, незалежність і диспозитивність суб'єктів громадянського суспільства. Зазначені властивості принципу права обумовлюють його важливе і багатостороннє значення.

По-перше, принципи цивільного процесуального права як нормативно керівні витoki грають роль його базису, навколо якого споруджується і формується вся система цивільних процесуальних норм. Саме цією обставиною пояснюється те, що принципи права завжди відображають його природу й основні риси.

По-друге, принципи цивільного процесуального права дають можливість зрозуміти і усвідомити необхідність вдосконалення цивільного процесуального законодавства, тобто враховувати їх при формулюванні нових, більш прогресивних, з точки зору ідеальної моделі правосуддя у цивільних справах, цивільних процесуальних норм.

По-третє, принципи цивільного процесуального права допомагають усвідомити сенс і значення діючих цивільних процесуальних норм і тому мають важливе значення при тлумаченні норм цивільного процесуального права.

По-четверте, різні форми реалізації права неможливі без правового виховання, тобто розвитку правосвідомості як тих, хто використовує, застосовує норми права (професійна правосвідомість), так і тих, по відношенню до кого застосовуються норми права (масова правосвідомість).

Тому, я вважаю, за необхідне приділити увагу проблемі класифікації принципів цивільного права. Під класифікацією принципів права розуміється їх розподіл по групах за будь-якою ознакою (критерієм). В теорії цивільного процесуального права є різні підходи до класифікації її принципів. Розглянемо деякі з них.

Першим критерієм для класифікації принципів цивільного процесуального права прийнято вважати їх дію в системі права. За цією ознакою поділу існують загальноправові (гуманізм, демократизм, законність, повага до честі і гідності), міжгалузеві (рівність громадян перед судом та законом, колегіальність, незалежність суддів та їх підкорення тільки закону, гласність судового розгляду та інші), галузеві (диспозитивність, змагальність, процесуальна рівність сторін) та принципи окремих інститутів (усність, безпосередність) [2, с. 12].

Наступним критерієм класифікації цивільних процесуальних принципів є форма нормативного закріплення. Адже виділяють принципи цивільного процесуального права, що закріплені Конституцією України та

ті, що закріплені законодавством про судочинство. До першої групи належать: здійснення правосуддя виключно судами, принцип територіальності і спеціалізації побудови системи судів загальної юрисдикції, принцип виборності і призначуваності суддів, принцип незалежності суддів і підкорення їх виключно закону. До принципів, що закріплені цивільним процесуальним законодавством належать: диспозитивність, об'єктивна істина, процесуальна рівність сторін, безпосередність судового розгляду та інші [3].

Також, можна класифікувати принципи цивільного процесуального права за роллю в регулюванні процесуально-правового становища суб'єктів правовідносин на принципи, що визначають процесуально-правову діяльність суду та ті, що визначають процесуальну діяльність осіб, що беруть участь у справі та інших учасників процесу. Можливим є поділ принципів цивільного процесуального права за предметом регулювання на принципи організації судочинства та принципи процесуальної діяльності, а також за значимістю принципів цивільного процесуального права на фундаментальні та конструктивні [4, с. 8].

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що до класифікації принципів цивільного процесуального права існують різні підходи та критерії, а значення принципів цивільного процесуального права, перш за все, в тому, що вони є його найважливішою сутнісною характеристикою. Вони володіють безпосередньою регулюючою властивістю. Саме принципи є мірилом праворозуміння і опорою правозастосування.

Література

1. Погребняк С.П. Основоположні принципи права. Харків, 2009. 36 с.
2. Мамницький Ю.В. Принцип змагальності у цивільному судочинстві. Харків, 1995. С. 8.
3. Цивільний процесуальний кодекс України 18.03.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n6399>
4. Бонтлаб В.В. Принципи цивільного процесуального права в новітніх умовах сьогодення: науково правовий аспект. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2014. № 2 (10). С. 1-15.